

Vejen, Brørup, Holsted

Da grænsen lå ved Kongeåen

Skodborghus-grænsen forsvandt for 70 år siden

SKOVBORGHUS: I år går vi ind i 70 året for Sønderjyllands genforening med Danmark. Begivenhederne, der ledte op til selve genforeningen, startede netop i denne tid. Den 10. januar 1920 var fredstraktaten en realitet, og den 12. kimedede kirkeklokkerne fredsbudskabet ud over Skodborg Sogn, hvor så mange havde måttet gå i krig for en sag, der ikke var deres - fyrrer unge mænd vendte aldrig hjem igen fra krigen.

Men at det var for tidligt at glæde sig fik befolkningen at mærke, da man på andendagen hejste Dannebrog over hele sognet. En deling tyske soldater blev sendt ud for at beordre flagene taget ned igen. Men den 20. januar rykkede allierede besættelsestropper ind som afløsning for tyskerne, og de blev overalt modtaget med begejstring.

»Unde Gud din Kongesjæl at se Nordens Grænsepæl atter rykke mod Syd« står der på Magnusstenen i Skibelund, og en febrilsk travlhed begyndte op til afstemningsdagen, der skulle få Thor Langes ord til at gå i opfyldelse. I Skodborg sogn var der ti gange så mange danske stemmer som tyske, nemlig 1046 mod 110.

Den 12. februar gik de første danske embedsmænd over grænsen, den 5. maj besatte danske tropper landet, og kronen blev indført som møntenhed den 14. maj. Den 16. juni blev grænsen hævet og en særpræget fest foregik. Fra nord og syd samledes omkring 5.000 mennesker for at høre taler og synge. Det sluttede med fyrværkeri, der vistnok skal have stukket ild i de tyske vagtposter hytter.

Skodborg fik kongebesøg den 15. juli. Byen var festsmykket, kongen gjorde holdt på Skodborg Vesterkro, hvor majestæten vekslede et par ord med fire veteraner i stiveste skrud, nationalsangen og kongesangen blev sunget, hvorefter bilen med den for-

På vagt »für Kaiser und Vaterland«. Den tyske vagt er iøvrigt friser fra Friedrichsstadt ved Ejderen.

nemme gæst fortsatte.

Det var ikke noget nyt, at der var en grænse ved Kongeåen, eller Skodborg Å, som den også hed. Her gik jo før tyskertiden grænsen mellem Hertugdømmerne og Kongeriget. Som overgangssted var den slet ikke af samme betydning som Foldingbro, i hvert fald ikke for studedrifterne før i tiden, men indtil 1851 havde der været toldstation på stedet. Da tyskerne tog Slesvig blev Skodborghus toldsted igen. Tjenesteboligerne var tidligere blevet solgt, og den nye toldkontrollør måtte flytte ind i det gamle toldsted, der dengang var nybygget. Udover toldere lå der grænsegendameri ved Skodborghus.

Om toldkontrollør Beck fortælles, at han, der var en

stor fugleelsker og havde indrettet halvdelen af loftsrummet til voliere, lærte en solsort at fløjte »Dengang jeg drog af sted«. En dag slap fuglen imidlertid ud og forsvandt syd for grænsen, og snart kunne man læse i avisen, at folk havde hørt en stær eller solsort fløjte »Dengang jeg drog af sted«. Som mange andre danske sange var den forbudt af tyskerne, og Jesper Oldfux henledte da også øvrighedens opmærksomhed på fuglen: Den burde udvises. Men toldkontrolløren så aldrig sin fugl mere, hverken som arrestant eller frivillig.

Den sidste toldkontrollør hed Konge og var en flink og omhyggelig embedsmand, der hjalp til, så man kunne sende brugt tøj til Sønderjylland i overgangsåret.

I dag er der nok ikke mange, der tænker på den gamle grænse, når de kører over det gamle Skodborghus voldsted med toldbygning, og at hvis verdenshistorien havde flasket det anderledes kunne Skodborg idag have lignet Aventoft, og Vejen-borgerne være sluppet for at køre så langt sydpå for at fylde op med benzin, øl og vin, og i stedet være nøjedes med at holde ind ved Grenzkiosk Schottburg.

Paseftersyn ved Skodborghusgrænsen. Manden med cyklen er ingeniør Jacob Bjerre.

SCHOTTBURG Grenze zwischen Deutschland und Dänemark

Grænsen ved Skodborghus. Den danske tolder Beck ses på billedet, desuden tyskeren Garlich og et par tyske soldater. På kortet ser det ud, som om vinden blæser i forskellige retninger på hver sin side af grænsen.